List 49. **NOVICE** Tečaj LVI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 9. decembra 1898.

Politiški oddelek.

Preganjanje slovenske zastave.

Slovenskemu narodu se je zgodilo nečuveno razžaljenje. Naša trobojnica je bila v Gorici na dan cesarjevega jubileja preganjana po policiji in se je morala odstraniti povsod, koder je bila razobešena.

Policija goriška ni ta dan imela druzega posla, kakor da je letala od jedne slovenske hiše do druge in odstranjala slovenske zastave.

In prav nič je ni motilo, da so dotični Slovenci ob jednem odstranjali tudi cesarske zastave. Sploh se je videlo, da so imeli policaji že prej določen nalog v tem pogledu. Razpostavljeni so bili po vsem mestu in čakali kdaj se kje kaka slovenska zastava prikaže.

Največje ogorčenje radi slovenske trobojnice je bilo v šolskem domu. Tudi je bila zbrana vsa mladina, okoli 500 otrok, z učiteljskim osebjem in mnogim drugim občinstvom. Ko se je pričelo cerkveno opravilo posvečevanja, so razobesili tudi slovensko zastavo. Takoj je bil redar v hiši. Obljubilo se mu je, da se slovenska zastava koj odstrani, ko bo cerkveno opravilo končano. A policija s tem ni bila zadovoljna. Prišlo je 6 redarjev z jednim oficijalom kakor da je v „Šolskem domu“ revolucija. Nastop redarjev je občinstvo silno razburil, otroke prestrašil, da so vsi vprek jokali, jedna učiteljica pa je padla v nezavest.

Vsled nastopa policije se je slavnost pretrgala in se je odstranila tudi slovenska zastava, zajedno ž njo tudi cesarska.

To postopanje je brez primere. Naša slovenska trobojnica je prvoveljavno priznana že od l. 1848, ta trobojnica je zastava vojvodine Kranjske njene barve se nahajajo v grbu grofovine goriške, vsa slovenska društva tudi na Goriškem jo imajo potrjeno v svojih pravilih in ta slovenska zastava se na Goriškem oblastveno prepoveduje!

Slovenski poslanci bodo radi tega interpelirali vlado in pričakujemo, da najdejo kropke besede, kajti slovenska trobojnica je našemu narodu tako pri srcu, kakor nobena zastava, ona je naša narodna svetinja, za katero gremo v ogenj, gremo na boj proti vsakomur, ki jo je žalil. Kdor žali to zastavo, žali do krvi ves slovenski narod.

Popolnoma pritrjamo „Soči“, ki piše o tej priliki.

Slovenska trobojnica vihra ob vsaki svečani priliki po vsej Sloveniji. Še zadnje čase smo jo videli ponosno plapolati po Trstu in okolici, celo v Pulju, v Celovcu, Mariboru in Celju, nikjer je niso žalili drugače zagrizeni naši nasprotniki.

Tudi v Gorici so jo Slovenci razobešali. Društva so jo rabila ob vsaki priliki. „Podporno društvo“ je spremljalo ž njo vse svoje umrle ude k večnemu počitku. V prejšnjih časih niti goriški Lahoni niso kazali sovraštva do te zastave.

Toda zadnja leta je prišlo drugače. Za gospodstva znane klike je pričelo preganjanje Slovencev na vsej črti — torej tudi slovenske trobojnice. Vemo, da sta goriški župan Venuti in drž. poslanec Lenasi vplivala pri glavarstvu, da se je to izposlovalo od namestništva nalog; odstraniti trobojnico povsod, kjer bi bila v Gorici razobešena, čes: ta zastava ima barve tuje države, ergo je ž njo združeno izzivanje druge narodnosti itd.

Tako torej: barve goriškega grba, barve sosednje vojvodinje Kranjske so — barve tuje države?! — Mi vemo sicer, da te barve imajo tudi Črnagora, Srbija, Bolgarija, Rusija, (kupčijska), Francija, Nizozemsko, Meklenburško, pa tudi Meksiko, Tripolis, Havaj, Tahiti in še druge, ali kaj je nam mari ta slnčajnost?! To so tudi naše barve, trobojnica je zastava slovenskega naroda, ki je pripoznana in odobrena, — in zategadel zahtevamo, da jo avstrijska država varuje z vso svojo avtoriteto in močjo pred vsakoršnim žaljenjem naših nasprotnikov. Državne oblasti so zatorej dolžne, varovati slovensko

trobojnico z isto močjo, s kakoršno varujejo čast in ogled črnorumene zastave! Slovenski narod to tudi zahteva!

Ali čuj, narod slovenski, kaj se godi v Gorici s Tvojo krasno trobojnico! Tu v glavnem mestu dežele goriške smatra tudi c. kr. politiška oblast slovensko trobojnico za izzivanje Lahov, zato da jo je treba tudi s silo odstraniti, ako jo Slovenci razobesimo!

Mi Slovenci najodločneje protestujemo proti takemu tolmačenju politiške oblasti, katero smatramo za najhujše razžaljenje, katero nam je mogoče doživeti v tej državi. Zategadel zahtevamo, da višje oblasti storijo svojo dolžnost in dajo žaljenemu narodu popolno zadoščenje. Ni zadosti, da se odlok namestništva razveljavi in da dobé nekaterniki le dolg nos, marveč zahtevamo, da se žalilci eksemplariški kaznujejo. Ako se to ne zgodi, bo slovenski narod vedel, česa mu je pričakovati v tej državi, bo vedel, uravnati svoje stališče nasproti vladi in politiškim oblastvenikom.

Cesarjeva vladarska pedesetletnica.

Na presijajen način slavili so avstrijski narodi redki dan petdesetletnega vladanja cesarja Franca Jožefa I. V vseh krajih, v velikih mestih kakor v skromnih kmetskih vaseh, so bile v predvečer razsvetljave, na dan 2. decembra pa slavnostne sv. maše in primerne šolske in druge slovesnosti.

Presvetli vladar je dobil v tej priliki najginljivejše dokaze ljubezni, zvestobe in udanosti vseh njegovih narodov. Na dan 2. decembra se je zopet na sijajen način vsem svetu jasno in vidno pokazalo, da združuje oseba cesarjeva tudi največja nasprotja.

Povodom svojega jubileja je cesar podelil raznim zaslužnim možem odlikovanja. Vseh odlikovanj je razdelil 4404, izmej katerih naj omenimo le tiste, ki zanimajo nas Slovence. Dobili so:

Kranjski deželni glavar Oton Detela plemstvo, dr Jos. Račič, finančni prekurator v Ljubljani, vitežki križ Leopoldovega reda. Red železne krone III. vrste so dobili: Leon grof Auersperg, Ludovik baron Berg, Josip Gerdešič, predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu, Jos. Luckmann, predsednik kranjske branilnice v Ljubljani, Karol Luckmann, vodja kranjske industrijske družbe na Jesenicah, Ivan Murnik, ces. svetnik, dr. Fr. Papež, odvetnik, dr. pl. Rüling, dež. vlade svetnik, dr. Ad. Schaffer, deželni odbornik, Andrej Zamejic, stolni kanonik, vsi v Ljubljani, dr, Andrej Ferjančič, podpredsednik državne zbornice. Franc Jožefov red so dobili: Dr. Emil Bock, primarij v ljubljanski bolnici, Andrej Gassner, veletržec v Tržiču, Lovro Gantar, dekan na Vrhniki, Fran vitez Langer, veleposestnik v Bršlinu, Anton Lenarčič, finančni svetnik v Ljubljani, Karol Mally, trgovec v Tržiču, Anton Mežnarec, dekan v Kranji, Janez Novak, dekan v Radovljici, Janez Oblak, kanonik dekan v Kamniku, dr. Ign. Pavlič, okr. nadzdravnik v Litiji, Vaso Petričič, trgovec v Ljubljani, dr. Anton Pfefferer, odvetnik v Ljubljani, Franc Povše, vodja in poslanec v Ljubijani, Alojzij Praschniker, posestnik v Mekinjah, Ivan Rozman, kanonik, župnik pri sv. Jakobu v Ljubljani, Anton Samuda, fin. svetnik v Ljubljani, baron Schönberger, okr. glavar v Krškem, dr. J. Sieber, finančni svetnik v Ljubljani, dr. Edvard Šlajmer, primarij v ljubljanski bolnici. Ivan Šubic, ravnatelj strokovnih šol v Ljubljani, Luka Svetec, notar v Litiji, Ivan Svitil, stavbeni svetnik v Ljubljani, Ivan Vončina, magistratni ravnatelj v Ljubljani. Elizabetni red I. reda: Olga baronica Heinova v Ljubljani; II. reda: Josefina Hotschevar v Krškem. Naslov šolskega svetnika: dr. Frančišek Detela, gimnazijski vodja v Novem mestu, in dr. Rud. Junovicz vodja na ljubljanski realki. Naslov cesarskega svetnika: Adolf Pavser v Novem mestu, Ivan Franke, profesor na realki v Ljubljani. Zlati zaslužni križec s krono; Neža baronica Call, predstojnica kaznilnice v Begunjah, Ivan Dolinar, župnik na Raki, Adolf Galle, župan v Zgornj Šiški, Gabrijel Jelovšek, župan na Vrhniki, Ivan Juvan, župnik v Spodnji Idriji, Jožef Kerčon, župnik v Predosljih, dr. Ivan Kopřiva, mestni fizik v Ljubljani, Krizant Landstätter, trgovec v Domžalah, Al. Loy. župan v Kočevju, M. Katarina Majhnič, prednica uršulinskega samostana v Škofji Loki, Martin Malenšek, župnik pri sv. Petru v Ljubljani, Josip Mazi, višji oficial pri južni železnici v Ljubljani, Ivan Mathian st., trgovec v Ljubljani Primož Pakiž, deželni poslanec v Sodražici, Anton Peterlin, župnik v Šmihelu pri Novem Mestu, Franc Podgoršek, policijski komisar v Ljubljani, Alojzij Pogačnik, župan v Cerknici, Aleksander Roblek, župan v Radovljici, Franc Sajc, davčni nadzornik v Ljubljani, Otomar Sever, župan v Kostanjevici, Adolf pl. Socher, nadinžener v Ljubljani, Matija Treven, trgovec v Ljubljani, F Vičič župan v Postojini, Anton Walland, vodja pomožnih uradov v Ljubljani, Fr. Witschel, deželni nadinžener v Ljubljani, Emil Ziakowski, profesor na ljubljanski realki, Simon Žužek, župnik v Vodicah. Zlati zaslužni križec: Albin Achtschin, trgovec v Ljubljani, Franc Budinek, župan v Kranjski Gori, Leopold Gangl, posestnik v Metliki, Edv. Globočnik, okr. zdravnik v Cerkljah, Anton Hauff, poštar v Kočevji, Ivan Jeretin, posestnik v Litiji Lorenc Kavčič, posestnik v Medvodah, Franc Koderman, kanclijski vodja II. vrste v Novem Mestu, Andrej Lackner, posestnik v Črnomlji, Mih. Morscher, župan v Zagorju, Fr. Penča, posestnik v Mokronogu, Ivan Robida, mestni oficial v Ljubljani, Rudolf Rotter, davkar v Kamniku, Ivan Sicherl, župan v Dolenjem Logatcu, Franc Schantel, trgovec v Ljubljani, Alojzij Schrey, poštar na Jesenicah, Ivan Thuma, nadučitelj v Postojini, Tom. Wirgler, okr. zdravnik v Krškem. Srebrni križec s krono Matija Baruzzi, uradnik družbe v Belipeči, Ambrož Buchberger, telegr. uradnik v Št. Petru na Krasu, Ant. Burger, župan v Smledniku, Lorenc Čamernik, delovodja v tobačni tovarni v Ljubljani, Jernej Gnidovec, župan v Ajdovcu, Adolf Gustin, vodja gasilcev v Novem Mestu, Florijan Juran, poštni kondukter v Ljubljani, Franc Kon-

cilija nadučitelj v Žužemberku, Jožef Medič, nadučitelj na Jesenicah, Jožef Ožura, župan v Osilnici, Matija Petrič, vodja gasilcev v Postojini, Ivan Pezdič, nadučitelj v Kranju, Jožef Pouk, bivši župan v Nemški vasi, Leopold Punčuh, nadučitelj v Spodnji Idriji, Ivan Šusteršič, župan v Semiču, Franc Walland, posestnik v Žužemberku Anton Weiser, poslovodja v tobačni tovarni v Ljubljani, Franc Zajec, bivši župan v Dragomelu, Martin Zarnik, nadučitelj v Trnovem, Jožef Zupanc, vodja gasilcev v Toplicah. Srebrni križec: Fr. Clemenc, sluga v tobačni tovarni, Ivan Koušek, sluga pri deželni vladi, Anton Molka, mestni nadstražnik v Ljubljani, Anton Majcen, sluga v Postojini, Jakob Potokar, vpok. sprevodnik južne železnice, T. Rihtaršič, delavec v Ljubljani, Fr. Šega, sprevodnik južne železnice, Karol Speil, pismonoša v Ljubljani, Ivan Skrabl, železnični čuvaj v Kranju, Nikolaj Večerin, mestni nadstražnik v Ljubljani. — Na Koroškem je izmed Slovencev, kolikor nam znano, samo prošt v Tinjah, gospod Lovro Serajnik, red železne krone III. vrste. — Na Štajarskem so izmed Slovencev, kolikor mi vemo, dobili red železne krone III. vrste, Jožef Flek, prošt v Ptuju, dr. Jožef Pajek, stolni kanonik v Mariboru, in dr. Jos. Srnec, deželnega glavarja namestnik v Celju. Zlati križec s krono: Alojzij Sovet, duhoven v mariborski kaznilnici, Srečko Stegnar, učitelj v mariborski kaznilnici Srebrni križec: Ivan Božič in Simon Krek nadpaznika v kaznilnici v Mariboru. — Na Primorskem je dobil Franc Jožefov red, dr. Andrej Stanger, deželnega glavarja namestnik v Voloski, zlati križec s krono Angelo Casagrande, trgovec v Ajdovščini, Blaž Glavina, kurat v kaznilnici v Kopru, Vinko Zamlič, župnik v Voloski. Zlati križec Fr. Leban, poštni kontrolor v Gorici, Fr. Lozar, župan na Srpenici, Jožef Pavlica, župan v Riferbergu. Srebrni križec s krono, Matija Lavrenčič, nadučitelj pri Št. Petru pri Gorici, Fran Pečenko, občinski tajnik v Bovcu. Vitez Rinaldini je postal baron, glavar Campitelli je dobil komturni križ Fran Josipovega reda, Josip Kragelj, dekan v Tolminu, in dekan Urb. Golmajer v Tomaju sta dobila vitežki križ Fran Josipovega reda, župan Kastelic v Materiji pa zlati zaslužni križ s krono.

Politični pregled.

Državni zbor. — V torek so se zopet začele seje poslanske zbornice Finančni minister dr. Kaizl je v tej seji predložil budgetni provizorij za $^1/_4$ leta in pa redni budget za l. 1899., o katerem poročamo v posebni notici. Razpor mej dr. Heroldom in prof. Pferschejem se je iz lepa poravnal. Pfersche je izjavil, da prekliče svojo trditev, da je bila mladočeška stranka prouzročiteljica lanske revolte v Pragi, na kar je tudi dr. Herold preklical svoje obdolžitve. Gross je predlagal, naj se o odgovoru ministerskega predsednika na interpelacijo radi iztiranja Čehov in Poljakov iz Nemčije otvori debata. Ta predlog je bil odklonjen.

Proračun za l. 1899, ki je bil 6. t. m. preložen drž. zboru, izkazuje skupne potrebščiue 760,286.793 gld. in skupnega pokritja 760,754.834 gld., torej prebitka 468.041 gld. za 119.113 gld. več, kakor v l. 1898. Za l. 1899. proračunjena potrebščina v znesku 760,286.793 gld. je za 37,413.962 gld. višja od potrebščine za l. 1898, oziroma, efektivno višja za 36,556.679 gld. Potrebščina se razdeli na posamična poglavja tako-le: Najvišji dvor 4.650.000 gld., kabinetna pisarna 78.307 gld., državni zbor 1,239 088 gld., državno sodišče 23 300 gld., ministerski svet 1,329.143 gld., prispevek k skupnim izdatkom obeh državnih polovic 126,162 876 gld., ministerstvo notranjih del 28,142.972 gld. domobransko ministerstvo 25,196 170 gld. finančno ministerstvo 131,681.228 gld, trgovinsko ministerstvo 49,783 310 gld. železniško ministerstvo 107,526.190 gld. poljedelsko ministerstvo 19,357.914 gld., pravosodno ministerstvo 29,210.791 gld. najvišji računski dvor 175.500 gld., penzijski etat 24,308 510 gld. subvencije in dotacije 7,384 955 gld. državai dolg 181,929,683 gld., uprava državnih dolgov 633.080 gld. V proračunu naučnega ministerstva se nahaja posttavka 3000 gld. za napravo stipendij za slovenske visokošolce na juridičnih in filozofičnih fakultetah, svota za vzgojo visokošolskih profesorjev se je zvišala na 5000 gld. in postavila se je v proračun tudi primerna svota za ustanovitev hrvatske gimnazije v Pazinu. Pri določitvi prispevkov k skupnim izdatkom obeh državnih polovic je vlada računala s tem, da se ohrani carinska skupnost obeh državnih polovic in je začasno proračunala cislitvanski prispevek k skupnim izdatkom po dosedanji kvoti. Na cislitvansko spadajoči del skupne potrebščine znaša 126,162 876 gld. za 4,698 347 gld. več kakor l. 1898. Ako se odbijejo prebitki od carin v znesku 50,210.430 gld., preostane svota 75,952 446 gld, katero je pokriti in katera je za 1,160 707 gld. večja kakor v l. 1898 Državni dohodki so proračunjeni tako-le: Ministerski svet 767.600 gld., ministerstvo notranjih del 1,412 109 gld., domobransko ministerstvo 398 362 gld., naučno ministerstvo 7,126.242 gld., finančno ministerstvo 549,664.788 gld, trgovinsko ministerstvo 52,721.270 gld. železniško ministerstvo 129,828.620 gld poljedelsko ministerstvo 15,293 050 gld., najvišji računski dvor 1,135.111 gld., penzijski etat 373.102 gld., subvencije in dotacije 116 500 gld. državni dolg 1,046 230 gld. uprava državnega dolga 10.850 gld. dolgovi od prodaje državi lastnih nepremičnin 329.000 gld., dohodek od razdelitve plačane kupnine južne železnice 522.000 gld. Invensticijski proračun za l. 1899. znaša 31,093 094 gld., oziroma po odbitju pokritja v znesku 1,433.910 gld. netto 29,659.184 gld, za 5,519.204 gld. več. kakor l 1898.

Nagodba. — Ministerski predsednik grof Thun je bil te dni v Budimpešti in je dogovoril z ogersko vlado, ker ni upanja, da se definitivna nagodba pravočasno obnovi, nov provizorij. Avstrijska vlada ima proste roke in bo provizorij lahko uveljavila, bodisi s parlamentom, ali brez njega, namreč s § 14., toda Ogerska vlada je v največji stiski in tako je mogoče, da se na Ogrskem kaj zgodi, kar naposled še ugonobi vso nagodbo in ž njo vred dualizem.

Deželni zbori. — Vlada je sklenila, da skliče dež. zbore takoj po božičnih praznikih na jedno sejo, da odobre budgetni provizorij, dne 6. januvarja pa da se snide zopet državni zbor, kateri bo po tem sklepu zboroval do meseca aprila. Ako bodo deželni odbori zadovoljni, se dež. zbori sedaj sploh ne skličejo, ampak se bugetni provizorji uveljavijo s § 14., deželni zbori pa bi se še le po aprilu sešli in bi potem mogli zborovati, kakor dolgo bi hoteli.

Proti ministerskemu predsedniku grofu Thunu — so Nemci začeli veliko gonjo zaradi njegovega energičnega odgovora na interpelacijo glede iztiravanja Čehov in Poljakov iz Nemčije. Avstrijsko nemštvo, kateremu so prihiteli najradikalnejši Madjari na pomoč, dolži grofa Thuna, da se je nerodno zaletel v alijanco mej Avstrijo in Nemčijo ter jo oškodoval. Listi v Nemčiji so silno razžaljeni in vpijejo na vse grlo, zajedno pa ne prikrivajo svojega straha, da je odgovor

*

grofa Thuna morda znak, da Avstriji ni več dosti za zvezo z Nemčijo. Nekaj časa se je bilo bati, da utegne grofa Thuna njegov odločni govor spraviti v stisko. to pa se ni obistinilo in je zato toliko pomembnejši energični nastop Thunov.

Ogersko. Nastala je velika kriza. Vlada je uvidela, da ne more premagati opozicije, zato se pripravlja na protiustavno vladanje. S tem pa mnogi dosedanji prljatelji vlade niso zadovoljni. Hrvatski minister Josipovich, predsednik poslanske zbornice Szilagy in njegov namestnik Lang so odstopili: Pripravljajo se velikanski viharji, kakršnih Ogerska že več desetletij ni videla.

Avtonomija Trentinu. — Govorili smo že večkrat o prizadevanju laških Trentincev za upravno ločitev njihovega ozemlja od nemškega dela Tirolske, Njih glavni zahtevi sta, naj se v dež zboru tirolskem zasnujeta narodni kuriji in naj se razdeli deželni odbor. Sedaj poročajo iz Inomosta, da se je grof Thun začel baviti s tem vprašanjem ter da bo dež. zbor tirolski že v prihodnjem zasedanju imel s tem opraviti, v katerem slučaju bi laški poslanci seveda zopet prišli v dež. zbor.

Prememba pri namestništvu v Gradcu. — Marki Bacquehem je res stopil v pokoj, dasi je šele 53 let star. Njegovim naslednikom je imenovan dosedanji dež. predsednjk v Šleziji grof Manfred Clary-Aldringen, na čigar dosedanje mesto pride dvorni svetnik v Bregencu grof Josip Thun-Hohenstein. Novi štajerski namestnik je jako konservativnega mišljenja. Slovenski seveda ne zna nobene besede in sploh je na glasu, da ni ravno prijatelj Slovanov in njihovih kulturnih in političnih teženj. Nemci so z novim štajerskim namestnikom jako zadovoljni, četudi tega ravno ne kažejo ostentativno Slovenci pa so manj zadovoljni in se zopet vprašujejo Ali je „Slovanska krščc.-narodna zveza“ tudi pri tej zadevi pogorela?

Kreta. — Velesile so naročile svojim admiralom, naj prestane blokada Krete. Novi guverner princ Jurij nastopi že prihodnje dni svoje mesto.

Obrtnija.

Karteli.

(Konec.)

V človeški naravi tiči vzrok, da nobena mlada sila ne pozna mejâ in da vsaka svojo moč o priliki zlorablja. Ob sebi je umevno, da se je to o priliki zgodilo tudi pri kartelih. Malo je gospodarskih uredb in stvarij, katere bi bile obudile proti sebi tako silno, tako divje sovraštvo, kakor so je prouzročili v zadnjih desetletjih karteli v Ameriki. Ponesrečeni poskusi, priti kartelom do živega s kazenskimi določbami, so znani. Že Adam Smith je opazil, da se nobena stvar tako lahko ne umakne javni kontroli in da ni za nobeno tako težko dobiti dokazov, kakor za porazumljenje v svrho solidarnega postopanja mej podjetniki. Kdo more na pr. preprečiti, da se ne bi združili najmočnejši dve tovarni v svrho nakupa vseh, za produkcijo njihovih izdelkov potrebnih surovin? Kdo more zahraniti, da drug drugemu ne povesta cen glavnih surovin in kdo more ugovarjati, če po tem uravnata svoje postopanje? To se zgodi vsak dan, ne da bi se bil poprej sklenil in podpisal kak kartel: D'Avance poroča, da, kadar naznani veliki pariški bazar Bon Marché, da velja kaka stvar pri njem 16 frankov, naznani drugi dan konkurenčni bazar Printemps, da velja dotična stvar pri njem samo 15 ½ franka, na kar Bon Marché ceno takoj na 15 frankov zniža. Kako ostra konkurenca in kako koristna je ta konkurenca za kupujoče občinstvo! In vendar je ta ostra konkurenca lahko sama krinka, pod katero je skrit kartel; saj je za obe nasprotni trgovini glavna stvar, da ne znižata cene pod 12 frankov in saj sta se morda zjedinili, da pod to ceno ne pojde nobena. Kdo je pri takem postopanju v stanu dokazati, da je bil dogovorjen kartel, zlasti ako se — kar je pač že povsod navadno — slabše firme ravnajo po cenah, katere določajo večje in močnejše?

Znano je, da se posebni zakoni, sklenjeni proti amerikanskim kartelom, niso obnesli. Jedino, kar so ti zakoni prouzročili, je to, da se je oblika kartelov nekoliko premenila. Premenila se je v toliko, da se sedaj mej karteliranimi delniškimi družbami ne sklepajo več pogodbe, ampak da se večina delnic vsacega, karteliranih podjetij pri jednem podjetniku deponirajo. Živa duša ne more zabraniti, da bi jedna in ista oseba ne bila posestnica večine delnic pri različnih podjetjih. Prav tako malo se je tudi na Francoskem doseglo s tistimi določbami kazenskega zakona, kateri so naperjeni proti nakupovanju vseh proizvodov jedne vrste v svrho podražitve. Na Nemškem je državno sodišče lani celo s posebno razsodbo, katera je obudila največjo senzacijo, priznalo kartele kot dopustne in pravoveljavne, dokler nimajo namena, oderuško izkoriščati konsumentov. In tej razsodbi se ni prav nič čuditi, saj so karteli sila mnogo pripomogli k čudovitemu razvoju nemške industrije in nemškega eksporta v zadnjih desetletjih. Nemčija podreja pač vse obzire velikemu cilju, zagotoviti svoji industriji in svoji trgovini primeren delež pri svetovnem industrijalnem in trgovinskem gospodarstvu.

Berolinski privatni docent Ernest pl. Halle pravi v novemberskem zvezku uglednega časnika „Preussische Jahrbücher“, da najprimernejša odredba proti kartelom je kanadska carinska klavzula in poleg nje nasveti, kateri so forumlirani v avstrijskem na'rtu zakona proti kartelom. Toda pisatelj dostavlja sam svojemu sestavku, da upliv kanadske carinske klavzule — vsled katere sme država eventuvalno znižati carine na proizvode karteliranih industrijskih podjetij — postane lahko dvomljiv, če ne brezpredmeten, ako se sklene mejnaroden kartel, vsled katerega se odpovedo tuzemski konkurentje kanadskemu trgovišču, kanadski pa inozemskim. Liefmann, pisatelj najnovejše knjige o kartelih, kateri je naštel že 40 tacih mejnarodnih kartelov, pravi, ako bi se vse države ravnale po kanadski metodi, bi to prouzročilo splošno razširjenje mejnarodnih kartelov.

Preostaja torej samo še avstrijski poskus, onemogočiti oškodovanje občinstva po kartelih. Ta poskus meri najprej na to, da se zagotovi evidenca o kartelih. To se

da najlaglje izvršiti pri tistih industrijah, v katerih poslovanje ima finančna uprava, vsled indirektnih davkov intensiven vpogled in na katerih delovanju je vsled istega vzroka zelo interesovana. Ta evidenca bo toliko zaneslivejša, ker se bo prihodnja kartelna komisija omejevala na to, da se bo posluževala svojih pravic, samo takrat, kadar pojde proti sklepom karteliranih podjetij, kateri nasprotujejo objektivnemu gospodarskemu položaju in so na škodo občinstvu ali fiskusu ali pa delavcem dotičnega podjetja. Ako bi se kartelne komisije vtikale tudi v druge, manj važne zadeve, bila bi nevarnost, da se karteli skrijejo pod drugo obliko, jako velika. Ako pa se bode zakon pametno, previdno in obzirno uporabljal, prouzroči že samo po svoji eksistenci, kar imenuje pl. Halle po vsi pravici odločilno točko za bodočnost kartelov, da bodo karteli previdno in zmerno rabili svojo moč.

Ako se ta znameniti legislatorni poskus posreči, potem se v bodočnost ozirajočemu se očesu kažejo velike perspektive. Že l. 1893. je angleški posestnik premogokopa Sir George Elliot nasvetoval, naj sklenejo vsi posestniki premogokopov na Angleškem mej seboj kartel, na čigar sklepe bi imela tudi vlada in bi imeli tudi delavci primeren upliv. Take velikanske združitve bi mogle postati za 20. stoletje to, kar so delniške družbe bile za naše, svojemu koncu bližajoče se stoletja. V tem okviru bi se mogli na skupno postopanje združiti vsi faktorji moderne produkcije in bi mogli v tej združitvi osredotočeno silo koncentrovati na rešitev velikega socijalnega problema.

Kmetijstvo.

Nekaj o ovčjereji.

(Konec.)

7. Ako smo primorani rediti ovce v hlevu, pokladati jim moramo s prva dobro sladko seno in oves, pozneje dodene se tej krmi še krompir, repa in rezanica. Tedaj zadostuje v prvem mesecu ovci na dan 0·25 do 0·40 kg. sena in ovsa. Čez dva meseca potrebujejo še enkrat toliko sena, 0·1 do 0·2 kg. ovsa in zraven tega še krompir, repo in slamo.

Tudi prešnja detelja, grahora in trava je ovcam jako dobra piča.

Če hočemo od ovac dobiti mnogo volne, potem je najboljše, da jim dajemo dobrega sena in zrnja.

Ovce se najbolje spitajo v starosti $1^1/_2$ do 3 leta. Jagnjec, kateremu se daje dosti sena in suhe detelje in razen tega tudi zrnja in otrobov, spita se lahko popolnoma v treh mesecih.

Jagnjeta, ki so v hlevu izrejena, so mnogo močnejša, tudi boljše volne so od takih, ki so na paši izrejene, volna na paši pa je lepša.

8. Ovca zahteva najčistejšo vodo. Če voda ni čista, je tudi žejna ovca ne pije. Preveč vode ovcam škoduje; posebno po zeleni detelji, grahori, po ječmenu in krompirju ne napajaj ovce nikdar takoj.

9. Ovcam je sol neobhodno potrebna. Ako jim daješ sol, obvaruješ jih mnogih boleznij. Odraslim ovcam in ovnom zadostuje na leto 1·5 do 2 kg. soli, jagnjetom pa 0·5 do 1 kg.

10. Za manjše število ovac ni potreba posebnega ovčjega hleva, prav lahko se napravi v govejem hlevu, v katerem se z deskami ogradi. Za večje število ovac je pa neobhodno potreben ovčji hlev. Njegova prostornost je odvisna od števila ovac.

Na vsako ovco računa se povprečno 0·9 kvadratnih metrov, na mrkača pa 1·2 kvadratnih metrov prostora Ovčjega hleva tlakati ni treba. Dobro je pa, ako se ovčji hlevi v mrzlih krajih obokajo ali velbajo.

Okna naj bodo primerno velika in sicer naj merijo od 0·5 do 0·8 kvadratnih metrov. Vrata se napravijo 2·8 do 3·2 metrov visoka m 3·2 do 3·8 metrov široka V hlevu bodi 12° R. toplote.

Sedaj naj nam bo dovoljeno, da tem svojim nasvetom, dodamo še nekoliko besedij o koristi ovac.

Ovce so nam koristne ne le z volno, ampak tudi z mlekom, z mesom in s svojo kožo.

Ovce nam dajejo volno bolj ali manj tanko, kakor je ovčja pasma. Z veliko natančnostjo so preračunali, da plemenita ovca daje po čez na leto prav čedno oprane volne 1 kg.

Ovce z borno in dolgo pa dajejo volne od 2 do 4 kg., če se dvakrat na leto strižejo.

Svetovali so nekateri, da bi plemenite ovce na leto po dvakrat strigli, ali izkušnje so pokazale, da to ni dobro, ker mnogo več tacih, ki so jih dvakrat strigli, je pocepalo, in zraven tega se jim mora še več klaje dajati, da se ohranijo pri moči, katera se jim jemlje, ako se strižejo dvakrat.

Navadne ovce se strižejo spomladi in jeseni, včasih trikrat, ali pa celo vsake kvatre, tedaj štirikrat na leto.

Plemenite ovce se strižejo večjidel na spomlad, kadar mraz mine, da se mehkužna žival ne prehladi.

Predno jih strižejo, opero jim volno ali z gorko vodo ali z mrzlo v potocih, Imajo za striženje nalašč narejene škarje, ki gladko strižejo. Priden človek more 15 plemenitih ovac na dan ostriči, navadnih pa še več.

Tudi plemenite ovce nimajo po vsem životu enake volne. Volna se očitno loči v trojno. Najlepša je spredaj po hrbtu na vsaki strani od trebuha in na vsaki strani vratu, manj lepa je na zadnjih bedrih, po trebuhu, po glavi in po tilniku, najslabejša je po nogah, po prsih, pod trebuhom in po repu.

Ovca je tedaj dobra, ako je velika in se da dobro izpitati. Prav zaradi tega se visoko cenijo jezerske in trebiške ovce.

Tudi mleka nam dajejo ovce razmeroma velika. Iz ovčjega mleka se dela prav dober sir, ker je ovčje mleko mastneje od kravjega.

Kosmate ovčje kože so za kožuhe, iz oguljenih pa se dela tanko usnje in tudi naša znana irhovina.

Kmetijski drobiž.

Zažvepljanje sodov. Če nalijemo vino koj po zažvepljanju soda do vrha, pobegne velik del žvepline kisline v zrak in tako zažvepljanje ne škoduje lahko vinu. Kadar prvič pretakamo novo vino, ko po navadi ni še popolnoma nehalo vreti, ni zakajati sodov, ker žveplinkava kislina zakesnuje vrenje. Rudečim vinom tudi ni dobro preveč zakajati posode z žveplom, ker jim žveplo pokvari barvo. Žveplo je v vinarstvu neobhodno potrebno, a njegova pretirana poraba škoduje več, kakor pa koristi.

Razkuževanje mlekarnic. V mlekarnice je dovajati svežega zraka. V ta namen naj se marljivo prezračujejo prostori o suhem vremenu, potem ne bo plesnjivih glivic v mlekarnici. Če so stene vlažne, pobelit jih je večkrat na leto z apnenim beležem. Stojala ali police je ohraniti vedno kolikor mogoče snažne, s tem zabranimo, da se ne vgnezdijo črvi. Vsako spomlad je stopala razložiti in dobro z milom oprati, a pri tem paziti tudi na razpokline in kote, da bo vse popolnoma osnaženo. Če je sir že napaden po črvih, zamorimo jih če poškropimo dotična mesta z alkoholom ali še bolje z eterjem.

Koliko soli je pokladati živini? Sol ugaja živini, ker oslaja krmo in pospešuje prebavljanje, lahko pa tudi škoduje. če je namreč pokladamo preveč. Celo nevarna postane, če jo damo toliko, da prouzroči solno zastrupljenje, ki se pojavlja v mršavosti živali, bljuvanju, hujšanju, oslabljenju zadnjega života, driski, kakor tudi vnetju želodca in črevesa in prouzroči naposled tudi smrt živali. Zato opozarjamo kmetovalce, da zadostuje v navadnih razmerah na dan za živinče, za bike in težke pitalne vole 40 do 60 gramov, za upreženе vole 30 do 40, za molzne krave 20 do 30, za mlada goveda 10 do 20, za ovce in koze 2 do 6, za svinje 3 do 10, za konje 10 do 20 gramov živinske soli. Pravilno se krma enakomerno potroša s soljo, ali pomešamo sol med zrezano krmo, otrobe, itd., ali pa jo razstopimo v takoimenovanem napoju.

Poučni in zabavni del.

Gospodična Ema.

(Češki spisal V. Mrštik, poslovenil I. Kovač)

(Dalje.)

Pred kakega pol leta se je tudi peljal v drožki, ne od nje, marveč k njej. Zamudil se je nekje ter najel drožko, da bi ne prišel prepozno. Kako leno je takrat stopalo koščeno kljuse! Ljudje so šli hitreje kot te štiri noge. Za Ujezdno brano je ven pomolil glavo ter od daleč ugledal nje beli muf, belo mačico okrog vratu z bunčicami pod brado. Guboviti obrobek krila se je o vsakem koraku težko, kačasto zasukal nazaj. Naglo je hodila sem ter tja ter ravno krenila proti Smichovu. Ustavil je ter skočil skozi vratca. Z jedno roko je plačal, z drugo pa stisnil njeno roko v pozdrav. Tisočkrat jo je prosil za zamero. — — Ali se pač še spominja tega?

„Kaj poreče? Kako se prestraši, ko dobi pismo?“ nadejal se je Kliment in o sladki misli na nova razkošja ljubezni stisnil se je v kot drožke ter slikal v duhu prekrasne trenotke, katere je z njo preživel in še preživi. Gotovo preživi.

Zato jo išče, zato gre k njej.

Prvič jo je videl na ulici v spremstvu njene prijateljice, drugič v gledališču, tretjič v sladčičarni na Vaclavskem trgu, kjer se shaja elegantni damski svet.

„Taka partija, ki ne plača“, zahršči mu najedenkrat v uho, in v ropotu voza, udarjanju podkva in škripanju vzmetij je slišal rezki, odporni, brezzobi smeh z mastjo in mesom zarastlega vratu. „To ni mogoče, gobec surovi! V sladčičarno vender ne bo hodila, ako doma nimajo za stanovanje!“

Kliment se zgane v svojem kotu, ki mu je bil zdajci neprikladen, tesen, poln ostrin — tiščečih robov. „Ali bo še dolgo vozil? Ta počasnost! Še le Ujezdna vojašnica!“

In fijakar je vozil še počasnnje nego poprej. Po životu mu je bilo mraz, v lice vroče, pritegnil je zimsko suknjo čez sredo in položivši roke na kolena, gledal skozi okno na ulico. Ljudje so hiteli okolu njega, kot da bi jih kdo metal za kočijo. Fasade so se vrstile, pomoli rastli, ulice so se širile in v globočini prospekta se je zalesketal bakreni zvonik Nikolajski, zelen na sivem polju Hradčan. Nad Prago se je že širil somrak, v voz je prodirala tema, pretkana po zlatih pramenih plinovih svetilnic. In s temi lučmi, z večerno temo so prihajali skozi okno spomini na minolo zimo, na bele snegove, po katerih mu je ob strani hodila Ema z belo perutjo na klobuku, pritrjeni od leve strani k glavi.

Kliment je najedenkrat začutil v prsih nekaj kot resnično hrepenenje.

Pred očmi so mu zažarele luči, zabliskala se stekla, zabelele mramorne mizice, okrog njih belih plošč je videl rdeč baršun, po katerem se je lenil elegantni svet. Bil je pri Stutzigu v sladčičarni. Tam jo je prvič videl od blizu, pet korakov od sebe. Pred zobki je držala košček bele sladščice, z drugo roko pa je z belim robcem z ustnic brisala beli prah. Sedela je od strani. Jedno nogo je imela položeno čez drugo, konec levega čevlja je gledal ven, odbijajoč nanj padajočo svetlobo. Oči so blodile z mesta na mesto, z jedne stani na drugo ter premetavale bele pramene svetlobe, ki se je upirala v beli alabaster njenih roženic. Ni bila niti suha, niti polna, a mična, vsaka poteza na njej je bila izklesana,

nobena ni bila brez izraza, nobena, o kateri bi se bilo moglo reči, da nima svoje zgodovine, svojega romana. „Ta žena je morala mnogo pretrpeti!“ prišlo mu je na misel o pogledu na njen obraz.

Opazila ga je, čutila, da jo motri, pogledala ga je od pete do glave, nahala jesti — sladčico je za trenotje držala pred seboj, samo z grlom mignila navzgor ter požrla sladko mokrino ust. Zdelo se jej je, da vidi v njem znan, davno pozabljen obraz. Njena polt je malce potemnela, preko čela je šinil oblaček, potem pa se je prijela za glavo, kot bi jo bolela, spominjala se je z bolestjo. In zopet se je ozrla. Bil jej je všeč.

In Kliment (gotovo je to vedel) je vstal, šel po časnik, dražestno se nekomu ognil s poti, prijetno okrenivši z glavo, šel okrog naslonjača ter se nagnil po novine, vrhunec dražesti je bil lep, zaokroženi ukret njegove roke, ki je nazaj pogladila lase. Ta hip jo je do cela zasačil pri koketeriji. Da bi se izognila njegovemu pogledu, oprla se je lahno ob naslonjač, presukala oči z jedne strani na drugo, kot bi nekaj iskala ter s pogledom obstala v zrkalu, v katerem je videla mlado njegovo zadnjo stran, ukusno pristrižene lase in močno, zdravo telo. Preko držaja kvadratne odprtine nagnil se je v pritličje, motril je prihajajoči in odhajajoči svet.

Obeh pozornost je bila zdajci pretrgana, v slaščičarno je stopilo nekaj dam. Tok dišav se vlekel za njimi po oblakih vzburkanega vzduha. Gladke pričeske so se zalesketale v svetlobi. Mlada telesa so posedla počivat na mehke, rdeče prevlečene sedeže. Tu se je lenila krasna Praga — tu se je naslanjala, tu sladkosnedala, tu odpočivala, vbadajoč bele zobke v krhki sladkor. Pregrešen je bil pogled na njo. kako je prihajala in odhajala, prinašajoč v gubah svojih toalet hlad zime in toplo vonjavo ženske obleke.

Ema je odprla ustnice, razširila nosnice, tik nje se je razširila vonjava vijolic. Bila je to mlada, črno oblečena dama s krasno, zlato zapestnico, z belo bovo reko ponosnih prs. Ema je zavidljivo pogledala okrog sebe, po plasti zelenkastega, žolto nadahnjenega vzduha, katerega je dihala z rdečimi ustnicami, pomočenimi v sladkorju. Govor, šumenje, smeh, žvenketanje stekla, krožnikov se je glasilo od spodaj in od zgoraj. Mimo štirikotne odprtine, skozi katero je bilo preko držaja videti doli, švigale so skrajšane postave, migali podnosi, stekale se barve drazih sladčic.

Kliment se nagne niže. Stara, žilnata roka nekega starca, od katerega so se videle samo rame in razkrečene noge, gladila si je plešo. Druga majhna, v črne rokovice oblečena roka je segla na tla po rosni robec, — tudi cilinder se je zabliskal doli in po naslonjačih je bilo razkropljenih tudi nekaj s cvetovi okrašenih klobukov Mufi, šali, bele kužohovine, predpasniki so begali sem ter tja — črna brada poleg bele šemizete strežeče devojke, robci otirajoči si ustnice — poleg modre prevleke z baršunom prepetih naslonjačev. Goldinarji so žvenketali, krila šumela, čevlji škripali o vsakem prigibu šetajočih in k mizicam tlačečih se teles. S krožnikov je izginjal jeden kolač za drugim — kave so se kadile, sopar se je v krogih vzdigoval gori v čisti brezdimni vzduh damske kavarne. Oči so blodile z jednega obraza na druzega, od mizice do mizice in na tla, kjer so bravurno položena ležala stlačena, noge do prstov zakrivajoča krila.

Kliment se zgane. Ema je vstajala. Še le sedaj je opazil, da ni sedela sama. Tovaršica z rdečim ptičkom, na klobuku je šla za njo. „Plačam“, zaklical je Kliment belemu predpasniku ter naglo bežal ven. Bila je že pod tretjo, četrto svetilno. Tam se je ustavila, ločila se od prijateljice, držali sta se za roke, želeli si lahko noč. Predno sta se razšli, prihitel je Kliment do njiju.

„Torej z Bogom“, čul je. Bela perut se je nagnila k rdečemu ptičku, poljubili sta se in Ema je počasi sama na Ferdinandovo cesto.

„Hvala ti“, zaklicala je še za rdečim ptičkom. A ptiček ni odgovoril, pomigal je za njo z roko, kot bi hotel reči, „pusti — pusti , — in letel dalje. Na oglu Vaclavskega trga došel je Kliment Emo. Pridružil se jej je. Ustrašila se ga je ter hotela pobegniti.

„Zakaj bežite? Nič žalega vam še nisem storil.“

„Ne poznam vas.“

„Imenujem se Kliment.“

Ona molči.

Še le čez nekaj časa je odgovarjala na njegova vprašanja, a le s kratkimi besedami.

„Ali daleč stanujete?“

„Na Smichovu.“

„In vi greste sami na Smichov? Sami?“

Šla je hitreje.

„Ako dovolite, da vas spremim.“

Zasmejala se je. „Ali vam to ne bo neprilično?“

In šla sta. Po poti sta se razgovarjala. Pokazalo se je, da se je ustrašila njegovega obraza. Spomnila se je najmračnejše dobe svojega življenja. V nekoliko besedah mu je pevedala čudno zgodbo svojih mladih let. Bila je še mlada, neizkušena, ko se je zaljubila v sina premožnih starišev. Njeni starši so jej branili. Niti na zabave ni smela, kjer je plesal on. Nekoč je z vrta gledala gori, kjer je igrala godba, ušel je in prišel za-njo in stal pri njej, dokler ga nišo poiskali in našli. Njo so zaprli doma, njega pa odpeljali. In ko je o praznikih hotel priti domov, prepovedali so mu to. On se za to ni zmenil, prišel je, na postaji najel si konja ter odšel v diru. Mej potjo se mu je konj splašil, padel je z njega ter si zlomil vrat. Ona je zbolela ter ležala dve leti, s postelje se ni niti ganila. Ko je prvič zopet stopila na rt, zaplakala je kot dete ter zopet legla.

„Tega mora biti že — osem let. Lahko si mislite — tako dete sem bila in že sem morala kaj takega do živeti.“

„In ta spomin vas še sedaj boli?“

Zavrtela je z glavo v belem ovratniku in dejala skoro s smehom: „Ne več! Dovolj sem že trpela. A danes sem se spomnila tega, a samo mimo grede — ni trajalo

dolgo. Vi ste bili krivi tega. Kako sem se ustrašila, ko sem vas zagledala.. Kot da on sedi pred menoj. Ta korak, ta obraz, te oči — vse me je spominjalo njega.“

Molče sta se razšle. Pred hišo si je slekla rokovico z desne roke ter si golo ročico dala poljubiti. „Na svidenje!“

Niso trajali dolgo njinu sestanki, šla sta časih ven iz mesta — na Letno, v Chotkove nasade — o tihih večerih, ko jima je pri nogah gorela Praga in se je Vltava svetila gori v odsevu plinovih lučij. Šetala sta se sem ter tja, časih celo do devete ure. Kakšna trenotja so bila to, v črnih sencah dreves, kjer so se vile stezice, kjer je tiho škripal pesek pod nogami! Prišlo je poletje — vlak ga je odnesel na Šlezko — in za njim so ostali le še spomini in nekaj pisem — —

Voznik je ustavil. Bil je na Kampi. Skočil je iz voza, zaprl vratca, pogledal po vrsti hiš ter krenil k jedni od njih. Iskal je hišnika.

Za vrati se je počez valjala mala postava hišnikove hčerke. S svetilnico je nekaj iskala pod posteljo.

„Ali ne stanuje tukaj gospodična Nešporova, Ema?“

Dekle se ozre v neznanega gospoda. „Ne stanuje več tu. Sedaj je v „visoki hiši“, Bog ve, kaj je to? V Lužickih ulicah, gostilna je tam“, pravi dekle ter se zopet iztegne pod posteljo.

Kliment zopet odpre vrata v drožko ter jih jezno zalobutne za sabo. Poravna se v vozu ter sklene, da jo danes mora najti.

A ni bilo niti v „visoki hiši“ konca njegovemu iskanju. Sicer je Ema tam stanovala, a le kratek čas, pri strijcu. Na zavitku, s katerim je dečka poslal gori, zapisan je bil nje pravi naslov: „ · · · št. 58.“

Kliment je odpustil voznika in zapalivši si smodko šel k sv. Tomažu na pivo. Bil je zadovoljen.

II.

Bil je mračen, mižav, zimski dan. Kliment je šel znova iskat gospodično Emo, precej ko je po obedu popil kavo in pokadil smodko. Dolgo je trajalo, predno je našel številko 58. Bila ja to novozgrajena hiša z golim, temno pobarvanim pročeljem. Tla, zgradbe na okolu so bile pokrite s snegom. Cesta, žolta od blata in peska, izgubljala se je v drevoredu go ih kostanjev. Dečki so valili sneženega moža, deklice pa so z vriskom pozdravljale sodu podobno oblo snega, iz katerega je imel biti postavljen sneženi mož. Niti slišali niso, da jih nekdo kliče,, žvižga in miga, s koamatimi kapami čez ušesa valili so z rdečimi rokami sneženo grudo nekoliko naprej.

Novice.

— **Osebne vesti.** Deželnosodni svetnik v Ljubljani g. Karol Pleško, uzoren rodoljub, je šel v pokoj in jedobil tem povodom naslov višjesodnega svetnika. — Kipar g. A. Gangl je imenovan stalnim učiteljem na obrtni strokovni šoli v Ljubljani. — Okrajna sodnika Fr. Vetrnjak v Idriji in Jos. Starič v Mokronogu sta imenovana deželnosodnima svetnikoma na dosedanjih svojih mestih.

— **Jubilejski darovi za družbo sv. Cirila in Metoda.** Poslali so: Bralno društvo v Spodnji Idriji 4 gld. 60 kr. nabranih na zabavnem večeru — Č, gosp. Anton Nemec, župnik v Kokri, 1 gld. — Litijske Slovenke 100 gld. kot šesto pokroviteljnino s prošnjo, da se vpiše za pokroviteljico rodoljubna gospa Minka Vrančič v Ljubljani. — G. Sovič v Št. Lorencu 2 gld. — Gospa Marija Skrinjar v Trstu 100 gl. kot dobiček Nabergojevih razglednic s prošnjo, da se vpiše za pokrovitelja blagorodni gosp. Ivan vitez Nabergoj — Njegova Premilost g. knezoškof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič 100 gld. — Č g. dr. Josip Lesar, Alojzijeviški vodja in profesor bogoslovja v Ljubljani, 5 gld. — Reka, V. Kolar 2 gld. 50 kr. — Moška in ženska podružnica v Škofji Loki 57 gld. 30 kr. — Gosp. H. Starkel, trgovec na Starem trgu v Ljubljani kot ustanovnik šentjakobsko-trnovske moške podružnice 10 gld. — Podružnica vipavska po g. Fr. Silvestru 14 gld. 30 kr. — Č. g. Tom. Potočnik, župnik na Breznici, je nabral 20 gld., in sicer so darovali gg.: nabiratelj 3 krone, nadučitelj Josip Ažman 1 krono, župan Anton Kržišnik 3 krone, občinski svetovalec in trgovec Janez Finžgar 2 kroni, občinski svetovalec in trgovec Eg. Jeglič 2 kroni. posestnik in usnjar Fr. Papler 2 kroni, krojaški mojster Fr. Finžgar 1 krono, posestnik Matija Zupan 3 krone, kovaški mojster Fr. Pogačnik 1 krono, mizarski mojster Jan Sebenahar, 2 kroni, posestnica Marija Čop 3 krone, posestnica Katar. Mulej 3 krone, posestnik Fr. Koselj 2 kroni, trgovec Janez Bulovec 2 kroni, Kat. Hrovat, Mina Golmajer, Katarina Finžgar, Neža Dolar, Marija Dešman, Frančiška Triplat po 1 krono in razni manjši doneski skupaj 4 krone. — Gospod Miha Pesjak in gospa Marija Pesjak v Kamni Gorici 10 gld. — Č. g. P. Švegelj, kapelan v Kozljah pri Sežani, 2 gld. — G, Jožef Klemenčič, nadučitelj v Galiciji pri Celju, 1 gld. 40 kr. — Po č. g. J Zupančiču v Litiji 10 gld. kot dar gospe Minke Vrančič v Ljubljani, ki je postala ustanovnica litijske podružnice. — Gospod Martin Medved v Sloven Bistrici 50 gld. — Frančiška Vrtačnik, gospodinja v župnišču boštanjskem, 2 gld. 50 kr. — Č. g, župnik Jož. Laznik v Polh. Gradcu je nabral 13 gld. 10 kr. in sicer so darovali: g. nabiratelj 3 gld. 50 kr., č gosp. kapelan Anton Hribar 2 gld., g. župan Jak. Sodnikar 50 kr., g. nadučitelj Janko Bajec 30 kr., g. strojar in posestnik Val. Rihar 6 gl, in g. c. kr. poštar Fr. Tomšič 80 kr. — Na objavljeni poziv družbe v „Soči“ je darovala šestorica slovenskih krokarjev pri „Kranjski Miciki v Sarajevu 3 gld., — G. Blaž Žaberl v Št. Štefanu pri Šmarijah 54 kr — Č. g. dekan J. Petrnel v Kobaridu je nabral 11 gld. 50 kr. in sicer so darovali čč. gg.: nabiratelj 1 gld., vikar Sim. Gregorčič 2 gl. vikarji Manzini, Mesar, Čubej, Sedej, kurat Kalin, beneški župnik Trušnik in dež. posl. Lapanja po 1 gld, kurat Leben in kapelan Košir in Franke po 50 kr. — Čč gg. ljubljanski bogoslovci 35 gld. in 106 iztisov „Pomladnih Glasov“. — Živeli milosrčni patrijoti in njih nasledniki!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Mestna hranilnica v Radovljici.** V mesecu november 1898. je 140 strank uložilo 32.164 gld. 87½ kr. 89 strank uzdignilo 20,971 gld. 40½ kr., 40 strankam se je izplačalo posojil 31.090 gld., stanje ulog 560.090 gld. 33 gl. denarni promet 160.829 gld. 68 kr.

— **Društvo avstrijskih narodov.** Pod tem naslovom se je zasnovalo na Dunaju društvo, katerega protektorat je prevzel Nj. cesarska in kraljeva visokost, nadvojvoda Rainer. V osnovalnem odboru je mnogo državnih poslancev brez ozira na stranke. Namen društvu je plemenit. Uvajati hoče namreč

hitre pomožne akcije po velikih elementarnih nezgodah. Oklic osnovalnega odbora povdarja sosebno, da čini javne dobrodelnosti v takih slučajih navadno prihajajo prepočasi. Pa tudi iz državnih in deželnih sredstev mnogokrat ni mogoče dobiti izdatne pomoči. Na mesto take nezadostne in neorganizovane dobrodelnosti naj stopi torej energično koncentrirano, krepko združenje. Po vodstvu, zavedajočem se svojega namena, naj se vsi viri dobrodelnosti združijo v mogočno reko, iz katere bo možno hitro in znatno pomagati vsem onim, katere je zadela nesreča. Odbor vabi vse občine, okraje društva, zadruge, korporacije in posameznike na pristop. Prispevke in dopise je pošiljati za sedaj odborniku Josipu vitezu Brenner-Felsachu na Dunaju, IV. Favoritenstrasse 27.

— **Ilustrovani narodni koledar** za leto 1899. izdaja Dragotin Hribar v Celju. Tudi ta letnik ima veliko lepih spisov z raznimi podobami. Ta koledar je prav pripraven za novoletno darilo.

— **Preganjanje slovenske zastave**. Povodom cesarjevo petdesetletnice je v Celovcu bila razobešena slovenska zastava, pa se je morala vsled pritiska „od zgoraj“ umakniti. V Gorici je g. Gabršček razobesil slovensko zastavo, a priletela je nadenj vsa policija in ga prisilila, da jo je odstranil Zajedno s slovensko zastavo je odstranil tudi cesarsko.

— **Tržaški magistrat pogorel**. Tržaški magistrat si je lastil pravico, izbrati duhovnika v mestni bolnici po svoji volji, a škofijski vodinarijat jo dotični poskus zavrnil z izjavo da ima v tej zadevi govoriti jedno on in nihče drugi.

— **Novomeški most.** Novi most čez Krko v Novem Mestu je te dni prošt dr. Albert slovesno blagoslovil. Govorila sta tudi okr. glavar Vesteneck in župan dr. Šegula, na kar se je most izročil prometu.

— **Pogumen mladenič**. V noči od 30. novembra na dan 1. decembra je 20letni ključarski pomočnik Alojzij Ekharth, rodom Dunajčan, zlozel po strelovodni žici na stolp sv. Jakoba cerkve v Ljubljani in na križ vrh stolpa privezal veliko črno-rumeno zastavo. Potreboval je poldrugo uro, da je splezal na vrh in zopet doli. V ponedeljek je podnevi zopet splezal na vrh stolpa in zastavo snel. Pač lep dokaz ljubezni do presvetlega cesarja.

— **S plesa v smrt.** Na Jesenicah je bil 20. novembra v Trevnovi gostilni ples, katerega se je udeležil tudi 45letni Anton Dobravec s svojo ženo Doaravec je po polnoči odšel iz gostilne — zjutraj so ga našli mrtvega v Savi.

— **Umrli.** V Starem trgu pri Ložu je umrl bivši župan Fran Perušek. — V Ljubljani je umrl učiteljski pripravnik Anton Baznik. — V Tolmin-u je umrla znana rodoljubna gospa Jožefa vdova Gulin. — V Poljanah pri Ribnici je umrl preč. g. Primož Peterlin v 69 letu starosti.

— **Nesreča.** V nedeljo dopoldne je v Ljubljani na straži stoječemu vojaku padla z dotične hiše opeka na glavo, mu prebila čako in ga smrtno nevarno ranila.

— **Pijančeva smrt**. V nedeljo zvečer se je napil mladenič Jakob Jenko iz Preske žganja. Zjutraj so ga našli mrtvega. Najbrže se je zadušil ali pa ga je zadela kap.

— **Drugi izkaz prispevkov slovenskih občin za cesarjev spomenik v Ljubljani**. Za cesarjev spomenik so dalje darovale občine: Dole nad Idrijo 20 gld., Kamnagorica 20 gld., Tomišelj 40 gld. Križe pri Tržiču 40 gld. Dedendol pri Zatičini 25 gld., Preddvor 20 gld., Radovljica 50 gld. in Domžale 75 gld.

Da naše bralce in prijatelje škode varujemo, smo primorani, jih opozoriti, da se zopet poskuša, posnemanja obče priljubljene Kathreiner-Kneippove sladne kave v trgovino spraviti. Sploh se to poskuša na deželi, kjer ljudstvo še ni dostř v dobroti prave robe podučeno. Mi svarimo vsakega, da ne kupi drugo sladno kavo kot le pravo, katera je v belo-modrih izvirnih zavojih s podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko z imenom „Kathreiner“. Samo to sladno kavo je priporočil gosp. župnik Kneipp in le taima okus in dišava pobobovi kavi.

Phoenix pomada za lase

je bila na razstavi za zdravstvo in postrežbo bolnikov v Stutgartu 1890 l. odlikovana z darilom in je po izrazu zdravnikov in tisučih zahvalnih pisem edino reelno in neškodljivo sredstvo za gospode in dame, da si ohranijo bujno rast las, in katera zapreči izpadanje las in odstrani tekoj vse lišaje.

Za uspeh in neškodljivost se jamči!

Cena lončka **80 kr.** po poštnem povzetju.

K. Hoppe,

10 -26 Dunaj, I. Wipplingerstrasse 14.

Važno za kmetijstvo!

Redilna in hranilna štupa za

prašiče.

Najboljše redilno in dijetetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi v tvorbo mesa in tolšče. — 1 zamotek 25 kr., 5 zamotkov **samo** 1 gld. (67—3)

Varstvena znamka.

Redilna štupa za

živino

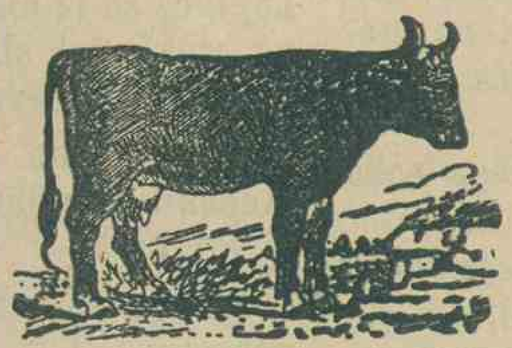

za notranjo rabo pri **kravah** in **konjih.** Rabi se skoraj **50 let** z najboljšim uspehom, če živina neče žreti in da se zboljša mleko. — 1 zamotek z navodom o uporabi 50 kr., 5 zamotkov samo 2 gld.

Varstvena znamka.

Redilna in hranilna štupa za

kuretnino.

Najboljše zavarovano, redilno in dijetetično sredstvo za notranjo rabo, pospešuje tvorbo jajc. Za **kure, purane, gosi, race** itd. — 1 zamotek 25 kr., 5 zamotkov **samo** 1 gld.

Dobiva se

v lekarni Trnkóczy v Ljubljani,

Kranjsko.

Varstvena znamka.

Pismena ali pa z dopisnico za 2 kr. pod gorenjim naslovom vposlana naročila se najlože in najceneje izvršujejo po pošti. V tem slučaji se prosi natančnega naslova sprejemalčevega (ime, kraj, hišna številka, zadnja pošta in dežela).

Loterijske srečke

V Lincu dne 3. decembra t. l.: 33, 23, 4, 43, 25.
V Trstu dne 3. decembra t. l.: 79, 6, 87, 30, 85.
V Pragi dne 7. decembra t. l.: 75, 37, 71, 26, 57.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 25. novembra 1898. Pšenica gl. 10.40kr. rž gl. 9.— kr., ječmen gl. 7.— kr., oves gl. 6.50 kr. ajda gld. 9.50 kr., proso gld. 7.50 kr., turšica gld. 6.25 kr. leča gld. 12.— kr., grah gld. 10.— kr., fižol gld. 8·— kr Vse cene veljajo za 100 kgr.)

J. Blasnikova tiskarna

v Ljubljani na Bregu št. 12

se priporoča sl. občinstvu v zvršitev vsih tiskarskih del, kot: **knjige, brošure, okrožnice, naslove na pisma, pisma, kuverte, račune, vizitnice, cenike, jedilne liste, programe za veselice, naznanila** (plakate), itd. itd.

Tudi izvršuje edina v Ljubljani **litografiška dela v eni ali večih barvah.**

Vse po najnižji ceni okusno in hitro.

V zalogi ima mnogo **knjig za mladino** ter razne **muzikalije.**

Cenik se pošlje zastonj in poštnine prosto.

Zahvale!

Spoštovani gospod!

Zahvaljam Vas, da sté mi poslali tako izvrstno zdravilo proti kašlju in prsni bolezni. Porabil sem jedno steklenico trpotćevega soka, kašelj in prsna bolezen mi je skoro prenehala. Pošljite mi takoj še tri steklenice Vašega izvrstnega trpotćevega soka, a zraven še tudi 2 zavitka čaja proti kašlju. Z velespoštovanjem

Vaš hvaležni
JAKOB SUPPAN.
V Divači, 19. oktobra 1897.

Trpotčev sok (Spitzwegerich Saft), kateri deluje tako izvrstno proti kašlju, prsnim boječinam, hripavati, težkemu dihanju pa tudi za stare bolezni, dobiva se vedno svež v lekarni pri Zrinjskem, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg štev. 20.

Naj pazi vsakdo na varnostno znamka, ker samo tisti trpotčev sok je iz moje lekarne, ki ima na steklenici sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega, hrvatskega bana.

Cena steklenici trpotčevega soka s točnim navodilom je 75 kr.

Razven trpotčevega soka je dobro rabiti proti kašlju tudi planinski čaj.

Cena jednega zavitka planinskega čaja proti kašlju je s točno pošiljatvijo 35 kr.

Oboje se pošilja vsak dan po poštnem povzetju. Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček še 20 kr.

Lekarna pri Zrinjskem
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Cénjeni gospod lekârnik!

Pred kratkim časom sem naročil od Vas jedno stéklenico krepilnih švedskih kapljie, naredile so meni in mojim znancem tako dobro, da Vas moram za to dobro zdravilo nájtopleje zahvaliti. Blagovolite mi za moje znance še tri steklenice po 80 kr. po poštnem povzetju poslati.

S spoštovanjem
VID ZANIĆ.
Modruš, dne 26. maja 1898.

Prave krepilne švedske kapljice delujejo izvrstno proti vsem želodčnim bolečinam, popravljajo prebavljenje, čistijo kri, krepijo želodec. Po teh kapljicah izginejo vse želodčne in črevesne bolezni, a dobi se dober apetit

Paziti je treba na varnostno znamko, ker samo tiste švedške kapljice so iz moje lekarne, ki imajo na steklenici sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega, hrvatskega bana.

Cena jedne steklenice krepilnih švedskih kapljic s točnim navodilom je 80 kr.

Pošilja se vsak dan po poštnem povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček 20 krajcarjev.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Naročila, katere znašajo 5 gld. in več, se pošiljajo poštnine prosto.

Zelo spoštovani gospod!

Moja žena je iežala tri mesce vsled trganja in bolečin v kosteh. Precej, ko je začela rabiti Vaše »mazilo proti kostnim bolečinam« je vstala že čez tri dni, in danes hvala Bogu, hodi. Zahvaljajoč se Vam za to izvanredno mazilo ostajam

pokoren sluga
Bartol Lisički.
Strmec pri Stulici, 22. aprila 1898.

Mazilo proti kostnim bolečinam (Fluid) je prav dobro zdravilo proti trganju in zbodanju v kosteh, protinu, bolečinam v križu, proti prehlajenju, pri prepihu i. t. d. Mazilo krepi oslabele žile in krepi stare ljudi, ki trpijo slabost na nogah.

Vsaka steklenica mora imeti varnostno znamko t. j. sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega hrvatskega bana, ker samo tisto mazilo je iz moje lekarne, ki nosi to varnostno znamko na steklenici.

Cena jedne steklenice mazila proti kostnim bolečinam s točnim navodilom je 75 kr.

Pošilja se vsak dan po poštnem povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček še 20 kr.

Lekarna pri Zrinjskem
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Odgovorni urednik: Avgust Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.